

Một Góc Nhìn Về “Chúa Đã Chết” Của Friedrich Nietzsche

One Perspective on Friedrich Nietzsche's "God Is Dead"

Trần Đăng Minh Ngọc, S.J

¹Học Viện Thánh Giuse Dòng Tên, Vietnam

*Email tác giả liên hệ: sjminhngoc@gmail.com

<https://doi.org/10.54855/csl.26627>

® Copyright (c) 2026 Trần Đăng Minh Ngọc

Received: 22/04/2026

Revision: 27/09/2026

Accepted: 16/10/2026

Online: 16/10/2026

ABSTRACT

Keywords: Nietzsche, God is dead, authentic existence, the will to power

The declaration "God is dead" is the way being recovers the authenticity of existence. The death of God reclaims humanity's supreme dignity, its position of mastery over the earth, and its role as master of its own destiny. Human beings now no longer cling to external values but rely on their own inner capacities, breaking free from the old self and advancing toward the more-than-human. In this way, human beings may hope to become the being that is properly their own.

TÓM LƯỢC

Từ khoá: Nietzsche, Chúa đã chết, hiện hữu chính cách, ý chí quyền lực.

Tuyên bố “Chúa đã chết” là cách hữu thể tìm lại tính bản chân của hiện hữu. Cái chết của Chúa đòi lại phẩm tính tối thượng của con người, vị thế thống trị trên mặt đất và vai trò làm chủ vận mệnh của mình. Con người giờ đây không còn bám víu vào những giá trị ngoại tại, nhưng cậy dựa vào chính năng lực nội tại, bức khỏi con người cũ mà tiến tới con-người-hơn-nữa. Như thế, con người mới mong trở thành cái *being* của chính mình.

Dẫn nhập

“Chúa đã chết. Chúa chết hẳn rồi. Và chúng ta đã giết ông.”¹

“Chúa đã chết,” được Friedrich Nietzsche lần đầu đề cập trong câu chuyện *Kẻ Điên* của tác phẩm *The Gay Science*. Trong khi nhiều người nhìn nó theo lối phủ nhận đức tin, còn với tôi, cái chết của Chúa trong tư tưởng của ông là cách hữu thể vượt qua các giá trị luân lý để hiện hữu chính cách.

¹ Friedrich Nietzsche, *The Gay Science*, trans. Walter Kaufmann (New York: Vintage Books, 1974), 181.

I. Cái Chết Của Một Hệ Tư Tưởng

Tuyên bố cái chết của Chúa đồng nghĩa phát biểu rằng những giá trị mà Kitô giáo đã và đang chi phối hệ tư tưởng trong toàn bộ lịch sử phương Tây dần mất giá trị. Biến cố này không hạn hẹp gom mình trong vấn nạn sự tồn tại của Thiên Chúa, đúng hơn, nó vén mở bức màn đạo đức ở Châu Âu thời Nietzsche và những hệ lụy còn chìm trong mơ hồ, chưa tỏ lộ. “Chúa” ám chỉ một hệ thống giá trị, chuẩn mực được quy chuẩn, là cứu cánh mà con người trong hành trình tồn tại cần hướng đến. “Chúa đã chết” ngụ ý nền tảng siêu hình học của Plato bị phá vỡ trong hệ thống của Kitô giáo, rằng ý nghĩa của thế giới và cuộc sống hiện tại không còn phải bị chi phối bởi một thế giới nào khác.² Nói như vậy không ám chỉ “Chúa đã chết” là một tuyên bố từ bỏ đức tin, như ngôn ngữ của thần học, hiểu như thế là phủ nhận phản tỉnh của Nietzsche về thế giới siêu cảm và mối liên hệ của nó đối với hiện sinh của con người.³ Đúng hơn là tuyên chiến với hệ tư tưởng đang ăn mòn giá trị đạo đức tại Châu Âu. Trong *Buổi Hoàng Hôn của những thần tượng*, ông viết: “Kitô giáo là một hệ thống, một ý tưởng thống nhất và một quan niệm toàn bộ về sự vật. Nếu người ta phá bỏ một khái niệm căn cốt chủ yếu, niềm tin vào Thượng Đế, là người ta phá tan cả một toàn thể.”⁴ Nói “Có” với thế giới Ý Niệm là quay lưng lại với tồn tại, là nói “Không” với cuộc sống và sự trở thành - *Becoming*.⁵ Cái chết của Chúa không phải là dấu chấm hết, nhưng là cánh cửa mở ra một thời kỳ mới.

II. Chủ Nghĩa Hư Vô: Sụp Đổ Và Khai Sinh

Trong tác phẩm *Ý Chí Quyền Lực*, ông viết, chủ nghĩa hư vô muốn nói về “những giá trị cao tốt đang đánh mất giá trị của chính chúng.”⁶ Hệ quả là con người mất đi niềm tin vào các giá trị từ trước tới nay. Nếu trước kia, Thiên Chúa như là chân-thiện-mỹ, đặt nền cho cuộc sống, thì giờ đây những giá trị ấy đã bị hạ giá.⁷ Tuy nhiên, ông tin rằng đằng sau sự suy tàn lại trở sinh những giá trị mới, tràn trề nhựa sống.⁸ Vì thế, với Nietzsche, chủ nghĩa hư vô là một quy luật tất yếu, nó định lượng lại tất cả các giá trị cốt lõi của tồn tại. Chính trong cảnh suy tàn, sống hoặc chết, sức mạnh tinh thần cần được củng cố, đưa đến sự thịnh vượng và tăng trưởng.⁹ Cuộc sống không phải là để bị khuất phục, nhưng phải vận động để trở thành – becoming. “Chỉ nơi nào có đời sống, nơi đó mới có ý chí: không phải ý chí khao khát sự sống, nhưng là ý chí quyền lực.”¹⁰ Ý chí đó là sự chinh phục chính mình¹¹, là động lực hướng đến những chân trời mới, giải phóng con người khỏi những giới hạn nội tại cũng như ngoại tại, để biến mình thành một hữu thể mạnh mẽ và thăng tiến hơn.¹²

² Cf. Ibid., 62.

³ Cf. Ibid., 63.

⁴ Friedrich Nietzsche, *Buổi Hoàng Hôn Của Những Thần Tượng*, chuyển ngữ Nguyễn Hữu Hiệu (Hà Nội: NXB Nhã Nam, 2023), 102-103.

⁵ Cf. Ibid.

⁶ Friedrich Nietzsche, *Ý Chí Quyền Lực*, trans. Nguyễn Sỹ Nguyên (Tp.HCM: NXB Khoa Học Xã Hội, 2023), 23.

⁷ Friedrich Nietzsche, *The Gay Science*, trans. Walter Kaufmann (New York: Vintage Books, 1974), 280.

⁸ Friedrich Nietzsche, *Ý Chí Quyền Lực*, 107.

⁹ Cf. Friedrich Nietzsche, *Ý Chí Quyền Lực*, 36.

¹⁰ Friedrich Nietzsche, *Zarathustra Đã Nói Như Thế*, 195.

¹¹ Friedrich Nietzsche, *Zarathustra Đã Nói Như Thế*, 196.

¹² Cf. Robert Wicks, *Nietzsche* (England: Oxford, 2002), 73.

Khi “Chúa đã chết,” cuộc sống chỉ còn lại con người. Đây là thời khắc con người cần hướng tới khả tính tối thượng nơi mình. “Con người là cái gì cần phải vượt qua”¹³, “là một sợi dây căng thẳng giữa con thú và Siêu nhân”¹⁴, “là một sự chuyển tiếp và một sự suy tàn.”¹⁵ Như thế, vận mệnh con người được quyết định hoàn toàn bởi ý chí quyền lực, được xác định bởi một dạng bản chất của con người là vượt-qua-chính-con-người từ trước tới nay để hướng đến siêu nhân (*overman*).¹⁶ Khi Chúa đã chết theo nghĩa siêu hình, ý chí quyền lực trở thành nguyên tắc xác định giá trị của mọi thứ. Cuộc sống con người không phải hướng về những giá trị ở một thế giới bên kia sau cái chết, nhưng hướng về thực tại của chính cuộc sống trên cõi đất này. Ở đó, ý chí mới của họ được xác định bởi ý chí quyền lực. Siêu nhân không thay thế vị trí của Chúa, nói đúng hơn con người bước vào một cõi khác, đặt cuộc sống trên một nền tảng khác, trong đó họ trở thành chủ thể của cuộc sống.¹⁷

Nói tóm lại, Nietzsche như vị ngôn sứ đang đánh thức con người trước một thực trạng suy thoái của hệ tư tưởng đang diễn ra ở Châu Âu. Tiến bộ của khoa học kỹ thuật, Khai Sáng, học thuyết Darwin, học thuyết xã hội, chủ nghĩa tư bản, tất cả những khám phá mới ấy đang tấn công vào một nền luân lý, và nhân sinh quan được đặt nền trên hệ tư tưởng của Kitô giáo. *Kẻ điên* đi tìm Chúa, hẳn đi tìm Chúa trước thái độ thờ ơ, sự cười nhạo của đám đông vì Chúa giờ đây là ai, là cái gì về mặt siêu hình.¹⁸ “Con người thật sự là gì? Ý nghĩa cuộc sống là gì?” Âu Châu, trong góc nhìn của Nietzsche, đang mang một lối sống bầy đàn, và sớm muộn hệ lụy là sự suy thoái của nhân loại. Trước vấn nạn ấy, ông muốn đặt ra một nền siêu hình học mới nhằm hoán đổi mọi giá trị được cho là tối thượng từ trước tới nay. Cái chết của Chúa như là sự đòi lại phẩm tính cao quý của con người, vị thế thống trị trên cõi đất, và vai trò làm chủ vận mệnh của chính mình. Ý chí quyền lực, siêu nhân, những tư tưởng gào thét con người thức dậy những năng lực tiềm tàng để tồn tại, và tăng trưởng. Qua cái chết của Chúa, sự sụp đổ của những giá trị ngoại tại trước giờ con người hằng bám víu mà hồ tưởng là cứu cánh, con người lúc này cậy dựa vào chính năng lực nội tại, để bức ra khỏi con người cũ mà vươn đến một con-người-hơn-nữa. Nhờ vậy, con người mới mong trở nên cái *being* của chính mình.

Reference

- Friedrich Nietzsche, *The Gay Science*, trans. Walter Kaufmann (New York: Vintage Books, 1974), 181.
- Friedrich Nietzsche, *Buổi Hoàng Hôn Của Những Thần Tượng*, chuyển ngữ Nguyễn Hữu Hiệu (Hà Nội: NXB Nhã Nam, 2023), 102-103.
- Friedrich Nietzsche, *Ý Chí Quyền Lực*, trans. Nguyễn Sỹ Nguyên (Tp.HCM: NXB Khoa Học Xã Hội, 2023), 23.

¹³ Friedrich Nietzsche, *Zarathustra Đã Nói Như Thế*, 29.

¹⁴ Friedrich Nietzsche, *Zarathustra Đã Nói Như Thế*, 33.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Cf. Martin Heidegger, 86.

¹⁷ Cf. Ibid.

¹⁸ Friedrich Nietzsche, *The Gay Science*, trans. Walter Kaufmann (New York: Vintage Books, 1974), 181.

¹ Friedrich Nietzsche, *The Gay Science*, trans. Walter Kaufmann (New York: Vintage Books, 1974), 280.

Nietzsche, F. (1974). *The gay science* (W. Kaufmann, Trans.). Vintage Books. (Original work published 1882)

Biodata

Trần Đăng Minh Ngọc hiện là tu sĩ Dòng Tên Việt Nam. Thầy hiện là sinh viên của Học Viên Thánh Giuse Dòng Tên Việt Nam.

Tran Dang Minh Ngoc is a Vietnamese Jesuit. Currently, Nguyen Xuan Danh is a student at the Saint Joseph Jesuit Scholasticate, Vietnam.

Vài nét về Hội Dòng

Dòng Tên (Dòng Chúa Giêsu) được thành lập vào năm 1540 bởi Thánh Inhã Loyola và các bạn đồng hành. Sứ mạng của Dòng Tên là sứ mạng hòa giải, nỗ lực để con người có thể giao hòa với Thiên Chúa, với chính mình, với nhau và với công trình sáng tạo của Thiên Chúa. Dòng Tên được chính thức thành lập vào năm 1540 bởi Thánh Inhã Loyola với sự phê chuẩn của Đức Giáo hoàng Phaolô III. Thánh Inhã đã quy tụ quanh mình một nhóm những người đàn ông nhiệt huyết và có học vấn cao, những người không khao khát điều gì hơn là giúp đỡ người khác tìm thấy Thiên Chúa trong cuộc đời họ. Kế hoạch ban đầu của Thánh Inhã là các tu sĩ Dòng Tên sẽ trở thành những nhà truyền giáo lưu động, thực hiện việc giảng thuyết và cử hành các bí tích ở bất cứ nơi nào có hy vọng mang lại thiện ích lớn lao hơn. Kể từ khi thành lập, từ 10 thành viên ban đầu, Dòng đã phát triển lên đến hơn 15.000 tu sĩ trên toàn thế giới.

Brief introduction of the Jesuits

The Society of Jesus was founded in 1540 by Saint Ignatius Loyola and his companions. The Jesuit mission is a mission of reconciliation, working so that women and men can be reconciled with God, with themselves, with each other and with God's creation. The Society of Jesus was founded in 1540 by St. Ignatius Loyola with the approval of Pope Paul III. Ignatius Loyola had gathered around him an energetic band of well-educated men who desired nothing more than to help others find God in their lives. It was Ignatius' original plan that the Jesuits be travelling missionaries who would preach and administer the sacraments wherever there was the hope of accomplishing the greater good. Since its foundation the Order has grown from the original ten to more than 15,000 Jesuits worldwide.